

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tieliikennelain 66 ja 69 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tieliikennelakia muutettavaksi tarkistamalla opetustoiminnasta vastaavan johtajan vaatimuksia luvanhakijan ollessa oikeushenkilö. Johtaja ei saisi olla konkurssissa ja hänen tulisi olla muutoinkin toimintakykyinen ja kyetä asianmukaisesti vastaamaan tehtävistään. Lakiin sisällytettäisiin myös perustuslain

vaatimusten mukaiset valtuussäännökset eräiden kuljettajaopetukseen ja sen valvontaan liittyvien säännösten antamiseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Autokoulun opetustoiminnasta vastaava johtaja

Autokoulun opetustoiminnasta vastaavan johtajan kelpoisuutta koskevat säännökset sisältyvät tieliikennelakiin (267/1981) ja ajokorttiasetukseen (845/1990). Tieliikennelain 66 §:ssä säädetään vaatimuksista, jotka opetustoiminnasta vastaavan johtajan on täytettävä silloin, kun autokoululuvan hakija on oikeushenkilö. Vaatimukset ovat tällöin vakavaraisuutta lukuun ottamatta samat kuin mitkä koskevat autokoululuvan hakijaa. Opetustoiminnasta vastaavan johtajan edellytetään olevan ammattitaidoltaan, luotettavuudeltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sopiva pitämään autokoulua.

Tarkemmat säännökset opetustoiminnasta vastaavan johtajan kelpoisuudesta sisältyvät ajokorttiasetukseen. Laissa säädetyn kelpoisuuden osoittamiseksi häneltä vaaditaan liikenneopettajalupa, aiempaa työkokemusta liikenneopettajana, autokouluyrittäjäkurssin suorittamisella tai näyttökokeella osoitettua pätevyyttä sekä

niiden ajoneuvoluokkien ajo-oikeutta, joita varten koulussa annetaan opetusta. Jos autokoululuvan hakijana on oikeushenkilö, opetustoiminnasta vastaavaksi johtajaksi tarkoitettulta henkilöltä edellytetään myös henkilökohtaista soveltuvuutta tehtävään. Häntä ei törkeisiin tai toistuviin liikenne rikkomuksiin taikka muihin rikoksiin syyllistymisen perusteella tai muuten henkilönä ole ilmeisesti katsottava sopimattomaksi pitämään autokoulua. Lisäksi hänen edellytetään hallitsevan itseään ja omaisuuttaan.

Koska opetustoiminnasta vastaavalle johtajalle ei ole asetettu mitään vakavaraisuusvaatimusta hakijan ollessa oikeushenkilö, saattaa tämä johtaa tilanteisiin, joissa konkurssiin joutunut yksityinen luvanhaltija perustaa yhtiön ja jatkaa siinä opetustoiminnasta vastaavana johtajana.

Autokoulun opetustoiminnasta vastaavan johtajan asema on autokoulun toiminnassa keskeinen. Sitä kuvastavat opetustoiminnasta vastaavalle johtajalle asetetut vaatimukset. Asema korostuu entisestään oikeushenkilön harjoittaessa autokoulutoimintaa. Häneen kohdistetaan tällöin ne ammattitaitoa, luotettavuutta ja muita ominaisuuksia

koskevat vaatimukset, jotka muutoin kohdistetaan luonnolliseen henkilöön luvanhakijana. Tämän johdosta opetustoiminnasta vastaavalta johtajalta on edellytettävä kykyä asianmukaisesti vastata hänelle säädetyistä tehtävistä. Tehtävässä toimivan olisi hallittava itseään ja omaisuuttaan. Hän ei siten saisi olla konkurssissa. Opetustoiminnasta vastaavan johtajan tehtävät ja vastuut huomioon ottaen ei kuitenkaan ole tarpeen asettaa tiukempia vaatimuksia liittyen vakavaraisuuteen ja siihen kuinka henkilö on muutoin kyennyt hoitamaan taloudelliset velvoitteensa. Näin esimerkiksi muussa yritystoiminnassa tai yksityiselämässä tapahtuneella velkaantumisella ei olisi vaikutusta opetustoiminnasta vastaavan johtajan hyväksymisessä. Konkurssiin asettaminen on lupaviranomaisen selvitettävissä konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä. Se, ettei hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu ilmenee holhousasioiden rekisteristä. Vakavaraisuuteen liittyvä käytettävissä olevien riittävien voimavarojen osoittaminen, mikä nykyisin edellyttää vakuuden asettamista, pysytettäisiinkin vain luvanhakijaan kohdistuvana vaatimuksena. Tämän johdosta ehdotetaan, että luvanhakijan ollessa oikeushenkilö opetustoiminnasta valtaavalta henkilöltä edellytetään myös kykyä asianmukaisesti vastata opetustoiminnasta vastaavalle johtajalle määrättyistä tehtävistä ja että häntä ei ole asetettu konkurssiin tai ettei hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu.

1.2. Valtuussäännökset

Ajokorttiasetukseen sisältyy joitakin sellaisia valtuussäännöksiä tarkempien määräysten antamiseen, joille ei ole perustaa laista. Perustuslain 80 §:n mukaan ministeriö voi kuitenkin antaa asetuksia vain perustuslaissa tai muussa laissa säädetyä valtuuden nojalla. *Autokoulujen valvonta*. Tieliikennelain 66 §:ssä säädetään autokoululuvista. Pykälän 5 momentin mukaan tarkemmat säännökset erinäisistä autokoululuvan myöntämiseen liittyvistä seikoista, kuten toiminnan valvonnasta, annetaan asetuksella. Autokoulujen valvontaa koskevat säännökset

sisältyvät ajokorttiasetuksen 42 §:ään, jossa säädetään valvontaviranomaisesta sekä käytännön valvonnasta ja tarvittavista toimenpiteistä, mikäli valvonnan yhteydessä havaitaan puutteita tai laiminlyöntejä. Tämän lisäksi pykälässä säädetään liikenne- ja viestintäministeriölle kuuluvasta valtuudesta antaa tarkemmat määräykset autokoulujen toiminnan valvonnasta.

Ministeriö on tämän valtuutuksen nojalla antanut määräykset autokoulujen valvonnasta (Liikenneministeriön kirje 247/70/93; 25.1.1993). Niihin sisältyy määräyksiä tarkastuksista ja niiden suorittamisesta, muusta valvonnasta sekä tarkempia määräyksiä menettelystä havaittujen puutteiden johdosta. Koska valvontaa koskevat säännökset on edelleenkin tarkoituksenmukaisinta antaa nykyiseen tapaan erikseen ehdotetaan lain 66 §:n 5 momenttiin lisättäväksi asiaa koskeva valtuussäännös, jonka mukaan liikenne- ja viestintäministeriö voi antaa säännöksiä autokoulujen valvonnasta.

Ajoharjoitteluratojen mitoitus, rakenne ja varusteet sekä hyväksyminen. Lain 69 §:ssä säädetään ajoharjoitteluradoista. Pykälä sisältää ratojen valtionavustusta sekä niiden hyväksymistä koskevan säännöksen. Toimivalta valtionavustusta koskevassa asiassa on liikenne- ja viestintäministeriöllä ja ratojen hyväksymisen suhteen Ajoneuvohallintokeskuksella.

Ajokorttiasetuksen 46 §:ään sisältyy myös ajoharjoitteluratoja koskeva säännös, jossa liikenne- ja viestintäministeriölle annetaan toimivaltaa päättää ratojen sijoituspaikkakunnista. Tämän nojalla ministeriö on päättänyt valtakunnallisesta ajoharjoittelurataverkostosta. Pykälän 2 momentti sisältää ministeriölle valtuuden tarkempien määräysten antamiseen ratojen mitoituksesta, rakenteesta ja varusteista. Säännöksen nojalla ministeriö on antanut tarvittavat määräykset edellä mainituista asioista. (Liikenneministeriön kirje 1448/36/93; 7.6.1993).

Myöskään näiden norminluonteisten määräysten osalta ei lakiin sisälly valtuutusta. Näiden osaksi teknisluonteisten määräysten antaminen on edelleenkin tarpeen ja se soveltuu tarkoituksenmukaisimmin

tehtäväksi nykyiseen tapaan muista ajokorttisäännöksistä erillisillä säännöksillä. Ne on kuitenkin perustuslain voimaantultua annettava liikenne- ja viestintäministeriön asetuksina. Niihin on tarpeen sisällyttää myös edellä mainittuihin seikkoihin liittyen hyväksymismenettelyä koskevia säännöksiä. Ajoharjoitteluratojen hyväksymistä koskeva 2 momentin säännös ehdotetaan pysytettäväksi ennallaan. Tämän perusteella ehdotetaan lain 69 §:n 2 momenttiin sisällytettäväksi valtuussäännös, jonka mukaan liikenne- ja viestintäministeriö päättää ajoharjoitteluratojen sijoituspaikkakunnista ja antaa tarkemmat säännökset ratojen mitoituksista, rakenteesta, varusteista ja hyväksymisestä.

Liikenneopettajakokelaiden opetusharjoittelu. Ajokorttiasetuksessa säädetään autokoulun opettajalta vaadittavasta liikenneopettajaluvasta ja sen myöntämisen edellytyksistä (40 ja 45 §). Tieliikennelain 66 §:n 4 momentissa säädetään liikenneopettajia kouluttavan laitoksen oikeudesta antaa kuljettajaopetusta ilman autokoululupaa. Asiaan liittyvän ajokorttiasetuksen 47 §:n yhteydessä säädetään myös laitosta koskevasta poikkeuksesta liikenneopettajavaatimuksesta. Pykälän 1 momentin mukaan laitoksen oppilas saa toimia autokoulun opettajana ilman liikenneopettajalupaa liikenne- ja viestintäministeriön määräämin ehdoin ja rajoituksin. Tämän säännöksen nojalla ministeriö on antanut määräykset liikenneopettajakokelaiden opetusharjoittelusta (liikenneministeriön kirje 750/70/93; 30.3.1993). Ne koskevat opetusharjoittelukouluja koskevia vaatimuksia, koulun hyväksymistä, opetusharjoittelun ehtoja sekä harjoittelun ohjausta.

Myös näiden vastaisuudessa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksina säädettävien normien antaminen edellyttää laissa olevaa valtuutusta. Säättämällä asianmukaisista valtuuksista säännösten antamiseen lain tasolla saatetaan menettely vastaamaan perustuslain 80 §:n vaatimuksia. Tämän johdosta ehdotetaan edellä tarkoitettua tieliikennelain 66 §:n 4 momenttiin lisättäväksi liikenneopettajakokelaiden

opetusharjoittelua koskeva säännös ja valtuutussäännös, jonka mukaan liikenne- ja viestintäministeriö voi antaa tarkempia säännöksiä liikenneopettajia kouluttavan laitoksen oppilaan toimimisesta autokoulun opettajana. Tarkoituksena on, että laitoksen oppilas voisi edelleen suorittaa liikenneopettajaharjoittelunsa autokoulussa ilman, että hänellä on liikenneopettajalupa.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Asettamalla autokoulun opetustoiminnasta vastaavalle johtajalle tarkempia vaatimuksia pyritään varmistamaan paremmat edellytykset asianmukaisesti hoidettuun ja erityisesti oppilaan edut turvaavaan toimintaan varmistamalla, ettei opetustoiminnasta vastaava johtaja ole ilmeisen kykenemätön täyttämään velvoitteitaan.

3. Asian valmistelu

Esitysehdotus on valmisteltu virkatyönä liikenne- ja viestintäministeriössä ja siitä on pyydetty lausunnot sisäasiainministeriöltä, lääninhallituksilta, Ajoneuvohallintokeskukselta, Suomen Autokoululiitto ry:ltä ja Liikenneturvalta. Lausunnoissa kannatettiin esitykseen sisältyviä ehdotuksia. Tehdyt huomautukset on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon esityksessä. Autokoulun opetustoiminnasta vastaavaa johtajaa koskeva ehdotus on valmisteltu työryhmäehdotuksen pohjalta, joka sisältyy työryhmämietintöön liikenneministeriön julkaisuja 46/98. Mietinnöstä saaduissa lausunnoissa kannatettiin ehdotettua muutosta. Työryhmä ehdotti myös muita opetustoiminnasta vastaavaa johtajaa ja autokoulutoimintaa koskevia asetustason säädösmuutoksia, jotka on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti ehdotetun lain muutoksen kanssa valtioneuvoston asetuksella ajokorttiasetuksen muuttamisesta. Opetustoiminnasta vastaavalle johtajalle asetetaan vaatimus toimia tosiasiallisesti tehtävässään olematta pelkästään nimellisesti siihen nimettynä. Luvanhakijalle annetaan

oikeus osoittaa vakavaraisuusvaatimukseen liittyen riittävien taloudellisten voimavarojen käytettävissä oleminen nykyisin käytössä olevan vakuusmenettelyn ohella tilintarkastajan antamalla todistuksella. Tähän ja käytännössä ilmenneisiin ongelmiin liittyen menettely on tarkoitus ulottaa koskemaan kaikkia alan yrittäjiä, myös alalla jo ennestään toimivia. Lisäksi tarkistetaan luvanhakijaan kohdistuvia taloudellisten voimavarojen määriä eräissä tapauksissa niiden kohtuullistamiseksi ja euroon siirtymisen johdosta.

4. Säättämisjärjestys

Esityksessä ehdotetaan asetukseen sisältyvien valtuussäännösten siirtämistä tieliikennelakiin perustuslain 80 §:n vaatimusten mukaisesti. Perustuslain mukaan ministeriö voi antaa asetuksia vain laissa säädetyn valtuuden perusteella. Tällä hetkellä liikenne- ja viestintäministeriölle on annettu ajokorttiasetuksen 42 §:ssä (autokoulujen toiminnan valvonta), 46 §:ssä (ajoharjoitteluratojen mitoitus, rakenne ja varusteet) ja 47 §:ssä (liikenneopettajia kouluttavan laitoksen oppilaan toimiminen autokoulun opettajana) valtuudet tarkempien määräysten antamiseen. Ministeriö on mainittujen valtuussäännösten nojalla antanut

määräyksiä, joiden antamista edelleen ministeriön asetuksen tasoisilla säädöksillä on pidettävä niiden teknisestä luonteesta johtuen tarkoituksenmukaisena. Tämän johdosta ehdotetaan niitä vastaavat valtuussäännökset sisällytettäväksi perustuslain edellytysten mukaisesti tieliikennelain 66 ja 69 §:ään.

Tieliikennelain 69 §:ään sisältyvät säännökset ajoharjoitteluradoista ja liikenne- ja viestintäministeriölle ja Ajoneuvohallintokeskukselle kuuluvasta toimivallasta niiden suhteen. Sen lisäksi säädetään ajokorttiasetuksessa ministeriölle kuuluvasta toimivallasta päättää ratojen sijoituspaikkakunnista. Koska asetustasolla säädetyn valtuuden on katsottava liittyvän läheisesti jo nyt laissa säädettyihin valtuuksiin ja edellyttävän myös lain tasoista sääntelyä, ehdotetaan säännös siirrettäväksi tieliikennelakiin.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotukset

Laki

tieliikennelain 66 ja 69 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 (267/1981) annetun tieliikennelain 66 ja 69 §, sellaisena kuin ne ovat, 66 § laissa 103/1994 ja 69 § osaksi laeissa 676/1990 ja 989/1992, seuraavasti:

66 §

Autokoululupa

Kuljettajaopetus annetaan autokoulussa, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Lääninhallitus myöntää luvan autokoulun pitämiseen. Autokoululupa myönnetään, jos hakija katsotaan ammattitaidoltaan, luotettavuudeltaan, vakavaraisuudeltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sopivaksi pitämään autokoulua. Jos hakijana on oikeushenkilö, autokoulun opetustoiminnasta vastaavan johtajan on oltava ammattitaidoltaan, luotettavuudeltaan ja muilta ominaisuuksiltaan autokoulua pitämään sopiva henkilö, joka kykenee asianmukaisesti vastaamaan johtajalle määrätyistä tehtävistä, ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

Autokoululupa myönnetään määräajaksi, ja siihen voidaan liittää ehtoja ja rajoituksia.

Ilman autokoululupaa saa antaa kuljettajaopetusta opetushallituksen valvonnassa tapahtuvan kuljettajan

ammattiopetuksen yhteydessä sekä liikenneopettajia kouluttavassa laitoksessa. Liikenneopettajia kouluttavan laitoksen oppilas voi koulutusohjelmaan sisältyvän opetusharjoittelun yhteydessä toimia autokoulun opettajana ilman liikenneopettajalupaa.

Liikenneopettajakokelaiden opetusharjoittelusta säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Tarkemmat säännökset autokoululuvan myöntämisen edellytyksistä, luvan hakemisesta ja uudistamisesta sekä toiminnan järjestämisestä ja valvonnasta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa erikseen säännöksiä ammattitaidon osoittamisesta ja autokoulujen valvonnasta.

69 §

Ajoharjoitteluradat

Kuljettajaopetuksen antamista varten

tarpeellisten ajoharjoitteluratojen perustamis- ja käyttökustannuksiin voidaan harkinnan mukaan myöntää valtionavustusta. Avustusta haetaan liikenne- ja viestintäministeriöltä. Liikenne- ja viestintäministeriö päättää ajoharjoitteluratojen sijoituspaikkakunnista ja antaa tarkemmat säännökset ratojen

mitoituksesta, rakenteesta, varusteista ja hyväksymisestä. Ajoharjoitteluradat hyväksyy Ajoneuvohallintokeskus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenne- ja viestintäministeri *Olli-Pekka Heinonen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

tieliikennelain 66 ja 69 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 (267/1981) annetun tieliikennelain 66 ja 69 §, sellaisena kuin ne ovat, 66 § laissa 103/1994 ja 69 § osaksi laeissa 676/1990 ja 989/1992, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

66 §

Autokoululupa

Kuljettajaopetus annetaan autokoulussa, jollei jäljempänä toisin säädetä. Lääninhallitus myöntää luvan autokoulun pitämiseen. Autokoululupa myönnetään, jos hakija katsotaan ammattitaidoltaan, luotettavuudeltaan, vakavaraisuudeltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sopivaksi pitämään autokoulua. Jos hakijana on oikeushenkilö, autokoulun opetustoiminnasta vastaavan johtajan on oltava ammattitaidoltaan, luotettavuudeltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sopiva pitämään autokoulua.

Autokoululupa myönnetään määräajaksi ja se voidaan antaa ehdoin ja rajoituksin. Ilman autokoululupaa saa antaa kuljettajaopetusta opetushallituksen valvonnassa tapahtuvan kuljettajan ammattiopetuksen yhteydessä sekä liikenneopettajia kouluttavassa laitoksessa.

66 §

Autokoulupa

Kuljettajaopetus annetaan autokoulussa, jollei jäljempänä toisin säädetä. Lääninhallitus myöntää luvan autokoulun pitämiseen. Autokoululupa myönnetään, jos hakija katsotaan ammattitaidoltaan, luotettavuudeltaan, vakavaraisuudeltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sopivaksi pitämään autokoulua. Jos hakijana on oikeushenkilö, autokoulun opetustoiminnasta vastaavan johtajan on oltava ammattitaidoltaan, luotettavuudeltaan ja muilta ominaisuuksiltaan autokoulua pitämään sopiva henkilö, joka kykenee asianmukaisesti vastaamaan johtajalle määrätyistä tehtävistä, ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

Autokoululupa myönnetään määräajaksi, ja siihen voidaan liittää ehtoja ja rajoituksia. Ilman autokoululupaa saa antaa kuljettajaopetusta opetushallituksen valvonnassa tapahtuvan kuljettajan ammattiopetuksen yhteydessä sekä liikenneopettajia kouluttavassa laitoksessa. Liikenneopettajia kouluttavan laitoksen oppilas voi koulutusohjelmaan sisältyvän opetusharjoittelun yhteydessä toimia autokoulun opettajana ilman

Tarkemmat säännökset autokoululuvan myöntämisen edellytyksistä, luvan hakemisesta ja uudistamisesta sekä toiminnan järjestämisestä ja valvonnasta annetaan asetuksella. Liikenneministeriö voi antaa erikseen määräyksiä ammattitaidon osoittamisesta.

69 §

Ajoharjoitteluradat

Kuljettajaopetuksen antamista varten tarpeellisten ajoharjoitteluratojen perustamis- ja käyttökustannuksiin voidaan harkinnan mukaan myöntää valtionavustusta. Avustusta haetaan liikenneministeriöltä.

Ajoharjoitteluradat hyväksyy Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikkö.

liikenneopettajalupaa.

Liikenneopettajakokelaiden

opetusharjoittelusta säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Tarkemmat säännökset autokoululuvan myöntämisen edellytyksistä, luvan hakemisesta ja uudistamisesta sekä toiminnan järjestämisestä ja valvonnasta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa erikseen säännöksiä ammattitaidon osoittamisesta ja autokoulujen valvonnasta.

69 §

Ajoharjoitteluradat

Kuljettajaopetuksen antamista varten tarpeellisten ajoharjoitteluratojen perustamis- ja käyttökustannuksiin voidaan harkinnan mukaan myöntää valtionavustusta. Avustusta haetaan liikenne- ja viestintäministeriöltä.

Liikenne- ja viestintäministeriö päättää ajoharjoitteluratojen sijoituspaikkakunnista ja antaa tarkemmat säännökset ratojen mitoituksesta, rakenteesta, varusteista ja hyväksymisestä. Ajoharjoitteluradat hyväksyy Ajoneuvohallintokeskus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .